

Emissie Inventarisatie 2017 v1.1

Ten behoeve van de CO₂ Prestatieladder

REF 631 / B12

J. Van Etten Holding BV te Bergschenhoek

Dochterbedrijven:

***Loonbedrijf J. van Etten B.V. te Bergschenhoek
Grondbewerkingsbedrijf Blijdorp te Vlaardingen***

November 2018

Opgesteld door	Functie	Datum	Ondertekening
E. Vermeer – Van Etten	Directievertegenwoordiger / KAM-coördinator		
B. van Etten	Directie J. van Etten Holding / Loonbedrijf J. van Etten		
A.W. Schilperoord	Directie / KAM-functionaris Grondbewerkingsbedrijf Blijdorp		

Inhoudsopgave

Inhoud

Inhoudsopgave.....	2
1. Inleiding en verantwoording	3
2. Organisatie.....	4
2.1. Verantwoordelijk persoon	4
2.2. Bepaling bedrijf grootte	4
2.3. Basisjaar en rapportageperiode	4
2.4. Beleid.....	4
2.5. Bepaling van de organisatiegrenzen	5
3. Betrokkenheid in de CO ₂ reductieketen	5
4. Energiestromen.....	6
4.1. Inventarisatie van de energiestromen Scope 1.....	6
4.2. Inventarisatie van de energiestromen scope 2	6
4.3. Kwantificering, methodiek en betrouwbaarheid	8
4.4. Analyse van het verbruik	8
5. Stuurcyclus	8
6. Overzicht reducerende maatregelen en acties	9
7. Energiereductie beleid en –doelstelling	10
7.1. Doelstellingen.....	11
7.2. Plan van aanpak	12
8. Communicatie	12
9. Participatie	13
9.1. Sector en keteninitiatieven	13
9.2. Sector en keteninitiatieven	13
10. Relatieve positie ten opzichte van sectorgenoten	13
11. Bijlagen.....	13

1. Inleiding en verantwoording

J. Van Etten Holding BV is een bedrijf dat werkzaam is in grondwerkzaamheden voor de tuinbouw en andere agrarische sectoren. Daarnaast worden ook andere grond-, weg- en waterbouwactiviteiten uitgevoerd. De directie, de administratie en het bedrijfsbureau (calculatie & werkvoorbereiding) zijn gevestigd op de kantoren in Bergschenhoek en Vlaardingen.

Voor de leesbaarheid van de rapportage, wordt J. Van Etten Holding BV vervangen door de afkorting 'Van Etten'.

De organisatie Van Etten heeft meerdere certificaten voor het deskundig uitvoeren van de werkzaamheden en het beheersen van veiligheid. De organisatie gaat dit uitbreiden met de CO₂ Prestatieladder.

De certificatie betreft Loonbedrijf J. Van Etten aan de Leeuwenhoekstraat 66 te Bergschenhoek en Grondbewerkingsbedrijf Blijdorp aan de Hoekerstraat 11 te Vlaardingen.

2. Organisatie

In dit hoofdstuk zijn de gegevens verwerkt van de organisatie. Het organogram van Van Etten is opgenomen in de bijlage.

2.1. Verantwoordelijk persoon

De verantwoordelijke persoon binnen Van Etten met betrekking tot de CO₂ Prestatieladder is de KAM-coördinator. De KAM-coördinator is daarmee verantwoordelijk voor:

- het mede opstellen, bewaken en indien nodig bijstellen van de doelstellingen en het bijbehorend plan van aanpak;
- het minimaal jaarlijks actualiseren van het verslag met daarin de bij algemeen genoemde gegevens.

De directie is verantwoordelijk voor:

- het onderschrijven van het energie management actieplan CO₂ prestatieladder;
- het mede opstellen en indien nodig bijstellen van de doelstellingen en het bijbehorend plan van aanpak en het onderschrijven hiervan.

De verantwoordelijkheden zijn vastgelegd binnen de ISO-9001 en VCA** procedures.

2.2. Bepaling bedrijf grootte

Van Etten is een middelgroot bedrijf volgens de drempelwaarden CO₂-uitstoot scope 1 en 2 (ton/jaar). In overleg met de certificerende instelling, DNV GL, is echter overeengekomen dat Van Etten als klein bedrijf beoordeeld wordt gezien de verhoudingen van uitstoot.

	Diensten	werken/leveringen		uitsluitingen eisen
	kantoren en bedrijfsruimten	kantoren en bedrijfsruimten	bouwplaatsen en productielocaties	
klein	≤500	≤ 500	≤ 2.000	5A, 4C, 5C, 4D en 5D
middelgroot	≤2.500	≤ 2.500	≤ 10.000	4C, 4D en 5D
groot	>2.500	> 2.500	> 10.000	

2.3. Basisjaar en rapportageperiode

De inventarisatie van CO₂ emissies is in 2013 voor Van Etten voor de eerste keer uitgevoerd. Er is in 2013 een opzet gemaakt voor de registratie van gegevens. Het inventarisatiejaar 2013 is daarmee ook het basisjaar. De daarna volgende jaren worden steeds gebruikt om de registraties verder te onderbouwen en vast te stellen dat Scope 1-2-3 behaald worden. Het elektriciteitsverbruik voor 2013 is gedeeltelijk vastgesteld vanwege de afwezigheid van de administratie. Voorheen liepen de verbruiksgegevens gedeeltelijk van januari tot januari en gedeeltelijk van juni tot en met juni. Van Etten kiest er voor om de registratie januari tot januari te registreren voor de CO₂ prestatieladder.

2.4. Beleid

Van Etten heeft voor het VCA** en het ISO 9001 certificaat, beleid opgesteld voor veiligheid, gezondheid en welzijn van de organisatie en voor de medewerkers. Dit beleid is aangevuld met Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) en het beheren van de Carbon

Footprint. Onder directie en medewerkers bestaat de motivatie om op een verantwoorde wijze iets te betekenen voor de maatschappij.

Niet alleen het directie maar ook de medewerkers ervaren een steeds grotere verantwoordelijkheid voor het milieu en de aarde. En dat is noodzakelijk om als organisatie effectief te kunnen zijn in het behalen van de doelstellingen. De certificering op de CO₂-prestatieladder is een logisch vervolg op de ISO 9001. Met de Carbon Footprint Analyse wil Van Etten inzicht krijgen in de huidige CO₂-uitstoot. Maar slechts inzicht verschaffen is niet voldoende om ook daadkrachtig te kunnen zijn op het gebied van de milieudoelstellingen

De ambitie van Van Etten om CO₂-reductie te realiseren vloeit voort uit de aandacht die binnen de organisatie is ontstaan voor het verantwoord ondernemen ten aanzien van de maatschappij. Daarnaast hebben steeds meer opdrachtgevers het beleid om voorkeur te geven aan aannemers die het CO₂ certificaat bezitten en is het terugdringen van de CO₂-uitstoot een waardevol element binnen MVO. Dit beleid is aangevuld met Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) en het beheer van de Carbon Footprint. Onder directie en medewerkers bestaat de motivatie om langdurig op een verantwoorde wijze een steentje bij te dragen aan een prettigere, beter leefbare en duurzamere maatschappij.

Niet alleen het management maar ook de medewerkers ervaren een steeds grotere verantwoordelijkheid voor het milieu en de aarde. En dat is noodzakelijk om als organisatie effectief te kunnen zijn in het behalen van de doelstellingen. De certificering op de CO₂ Prestatieladder is een logisch vervolg op de ISO 9001. Met de Carbon Footprint Analyse wil Van Etten inzicht krijgen in de huidige CO₂-uitstoot. Maar slechts inzicht verschaffen is niet voldoende om ook daadkrachtig te kunnen zijn op het gebied van de milieudoelstellingen

De ambitie van Van Etten om CO₂-reductie te realiseren vloeit voort uit de aandacht die binnen de organisatie is ontstaan voor het verantwoord ondernemen ten aanzien van de maatschappij. Het terugdringen van de CO₂-uitstoot is een waardevol element binnen MVO.

2.5. Bepaling van de organisatiegrenzen

J. Van Etten Holding BV besluit te rapporteren over J. Van Etten Holding BV. Dit wil zeggen dat zowel Loonbedrijf Van Etten B.V. als Grondbewerkingsbedrijf Blijdorp B.V. beoordeeld worden.

Van Etten heeft geen organisatorische verbintenissen met zakelijke partners zoals samenwerkingsafspraken, joint venture, aandelen in andere bedrijven etc. De organisatiegrenzen kennen daarom alleen die grenzen van Van Etten. J. Van Etten Holding heeft geen directie invloed in andere bedrijven, anders dan hierboven genoemd.

3. Betrokkenheid in de CO₂ reductieketen

Het bedrijf is aantoonbaar op de hoogte van sector- en/of keteninitiatieven op het gebied van CO₂-reductie die in belangrijke mate verband houden met de projectenportefeuille. Sector- en keteninitiatieven, en hoe deze initiatieven verband houden met de bedrijfsvoering en de projectenportefeuille, zijn besproken in managementoverleg.

Zo wordt er door directieleden actief deelgenomen aan branche brede overlegvormen waarbij ook andere branches en overheden betrokken worden. Voorbeelden hiervan zijn onder andere het lidmaatschap van Cumela, waarbij Eline Vermeer-Van Etten zelfs een voorname rol heeft in het sectorinitiatief "Sturen op CO₂" en de deelname van Bas van Etten aan het overleg tussen het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, arbodiensten en enkele branchegeenoten met betrekking tot de arbocatalogus waarbij het reduceren van

uitlaatgassen en het toepassen van roeffilters op de agenda staat. Bovendien is Van Etten een actieve deelnemer in het DuurzaamCollectief, een verzameling bedrijven uit bouw en infra die zich inzet voor duurzame bedrijfsvoering. Hierbij wordt vooral georiënteerd op het gebruik van waterstof als brandstof en de toepassing van schone energiebronnen op projectlocaties.

4. Energiestromen

In dit hoofdstuk is de term energiestroom uitgelegd als alle aspecten waar Van Etten invloed op heeft. Het referentiejaar is 2013. Uitgesloten wordt het lage verbruik van de airco omdat deze beperkt gebruikt wordt. Voorheen werd er gerekend met conversiefactoren, vanaf 2015 wordt er gerekend met de co2emissiefactoren, zoals deze te vinden zijn op de website www.co2emissiefactoren.nl. De gegevens over 2013 en 2014 zijn daarom her-berekend om vergelijking mogelijk te maken. De berekeningen m.b.t. 2017 zijn conform ISO 14064-1 uitgevoerd met de emissiefactoren van de hierboven genoemde website. De op 12-02-2018 geldige emissiefactoren zijn hierbij gebruikt.

4.1. Inventarisatie van de energiestromen Scope 1

Om te weten welke energiestromen er zijn binnen Van Etten zijn, is een inventarisatie uitgevoerd tijdens een administratieve handeling en rondgang over de locaties. De gegevens worden bijgehouden en binnen de directie besproken en bekend gemaakt bij de medewerkers. De administratieve handeling wordt maandelijks bijgewerkt. De meterstanden worden medio 2017 twee maal per jaar geregistreerd.

Tabel scope 1

	2017	2016	2015	2014	2013	
Aardgas	34,8	26,3	26,0	19,1	43,2	Ton CO ₂ per jaar
Brandstof Personenvervoer	555,4	529,7	548,6	511,4	524,6	Ton CO ₂ per jaar
Brandstof Materiaal en materieel	2993,5	2992,3	2929,1	2731,2	2801,3	Ton CO ₂ per jaar
Lasgassen	4,8	5,7	4,9	2,9	3,5	Ton CO ₂ per jaar
Totaal Scope 1	3588,5	3554,0	3508,6	3264,6	3372,6	Ton CO₂ per jaar

Om de Carbon Footprint te bepalen zijn gegevens verzameld van alle soorten emissies. Op basis van deze gegevens en de conversiefactoren zijn de hoeveelheden CO₂ bepaald. In de verbruikte diesel was voorheen geen onderscheid te maken tussen vervoer en materieel. Inmiddels lukt het om een onderscheid te maken in vervoer van personen, materiaal en materieel wat betreft de tank op de bedrijfslocatie in Bergschenhoek. Van Etten maakt gebruik van de dieselopslagtank op de eigen locatie en heeft nog geen sluitende registratie per vervoersmiddel of materieel.

4.2. Inventarisatie van de energiestromen scope 2

Tabel scope 2

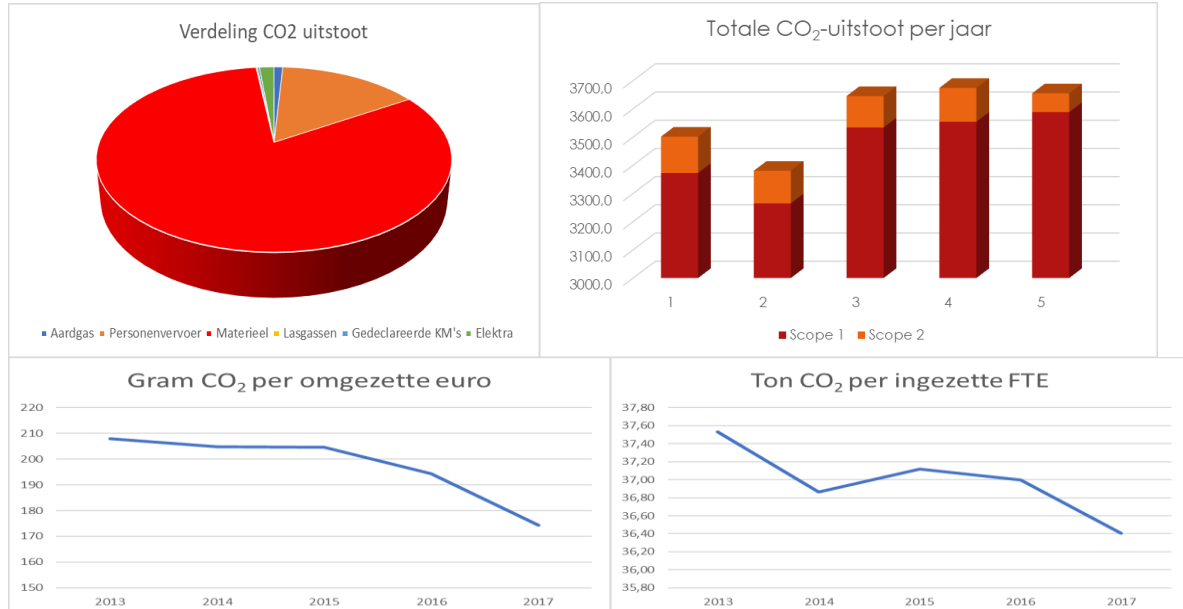
	2017	2016	2015	2014	2013	
Elektriciteit	57,6	104,2	99,1	102,3	107,2	Ton CO ₂ per jaar
Brandstof zakelijke kilometers met de eigen auto	8,8	15,9	12,0	13,4	21,7	Ton CO ₂ per jaar
Totaal Scope 2	66,4	120,1	111,1	115,7	128,9	Ton CO₂ per jaar

Het elektriciteitsverbruik wordt inmiddels op beide locaties geregistreerd van januari tot januari. Er vindt geen verbranding van biomassa plaats binnen Van Etten. Er vindt geen luchtvervoer van personen plaats binnen Van Etten. Van Etten gebruikt haar invloed om door middel van overleg over de verschillende reismogelijkheden met de klant/leverancier om te komen tot een minimale CO₂ belasting.

Bij elkaar opgeteld, kan men voor het volledige bedrijf het onderstaande concluderen:

	2013	2014	2015	2016	2017	
Aardgas	43,2	19,1	26,0	26,3	34,8	ton CO ₂ per jaar
Brandstof Personenvervoer	524,6	511,4	548,6	529,7	555,4	ton CO ₂ per jaar
Brandstof Materiaal en materieel	2801,3	2731,2	2929,1	2992,3	2993,5	ton CO ₂ per jaar
Lasgassen	3,5	2,9	4,9	5,7	4,8	ton CO ₂ per jaar
Elektriciteit	107,2	102,3	99,1	104,2	57,6	ton CO ₂ per jaar
Brandstof gedeclareerde kilometers	21,7	13,4	12,0	15,9	8,8	ton CO ₂ per jaar

CO₂-uitstoot	3501,5	3380,3	3645,2	3674,1	3654,9	ton CO ₂
Scope 1	3372,5	3264,7	3534,0	3554,0	3588,5	ton CO ₂
Scope 2	128,9	115,6	111,2	120,1	66,4	ton CO ₂
CO₂/€	208	205	205	194	174	Gram CO ₂ per euro
Reductie per €	Referentie	-1,4%	-1,4%	-6,7%	-16,3%	t.o.v. 2013
CO₂/FTE	37,53	36,86	37,12	37,00	36,40	ton CO ₂ per FTE
Reductie per FTE	Referentie	-1,8%	-1,1%	-1,4%	-3,0%	t.o.v. 2013

Het gasverbruik betreft de locaties te Bergschenhoek en Vlaardingen. Het brandstofverbruik van materiaal en materieel betreft voornamelijk bedrijfsvoertuigen voor medewerkers, transport en grond(verzet)machines. De registratie van de verbruikte brandstoffen is verricht aan de hand van de declaraties, kassabonnetjes van medewerkers en de eigen pomp op de locaties te Bergschenhoek en Vlaardingen.

Er vindt geen verbranding van biomassa plaats binnen Van Etten. Van Etten produceert zelf geen energie ten behoeve van het compenseren van CO₂ belasting.

Er is voor het laatst in 2014 een verificatie toets uitgevoerd ten behoeve van de herkomst van de gegevens die Van Etten over het brandstof verbruik vaststelt.

Daar waar Van Etten werk uitbesteedt wordt CO₂ nog niet als onderdeel van het contract gezien.

Het brandstofverbruik door de gedeclareerde liters van het woon- werkverkeer wordt geregistreerd. De CO₂ belasting is berekend op basis van onbekendheid van de brandstof. Een mogelijkheid om het aantal gereden kilometers te verlagen is samen rijden en het verbruik te minderen is de training zuinig rijden.

Dankzij de verbeterde bedrijfscultuur t.a.v. reductie van CO₂-uitstoot, is in absolute getallen in 2017 de CO₂ uitstoot ten opzichte van de voorgaande jaren ongeveer gelijk gebleven ondanks de economische groei. Ten opzichte van 2016 is de uitstoot zelfs iets verlaagd!

Dankzij efficiënter rijgedrag en carpoolen is er in het afgelopen jaar een positieve trend te zien. In relatieve cijfers, gerekend met grammen CO₂ per omgezette euro en tonnen CO₂ per FTE heeft Van Etten daardoor ten opzichte van de voorgaande jaren een significant lagere uitstoot. Parallel aan onze groei hebben we dus de uitstoot verlaagd ten opzichte van het referentiejaar.

4.3. Kwantificering, methodiek en betrouwbaarheid

Van Etten wordt in zijn geheel gecertificeerd, zoals hiervoor al besproken. Alle van toepassing zijnde bronnen en uitstootstromen vallen binnen dit kader. De Carbon Footprint van Van Etten is op basis van deze bronnen en energiestromen vastgesteld.

Om accurate resultaten te verkrijgen die stabiel en reproduceerbaar zijn, is gebruik gemaakt van bronnen van leveranciers en van de eigen gegevens. De verschillende bronnen worden regelmatig vastgesteld en verwerkt door de bedrijfsadministratie en de leveranciers worden via kwaliteitssystemen beoordeeld op hun prestatie. Tijdens intern overleg wordt vastgesteld dat de metingen en berekeningen juist zijn en toegepast kunnen worden.

Binnen alle registraties die Van Etten voert is er een mate van onnauwkeurigheid. De onnauwkeurigheid en daarmee een onzekerheid is gelegen in de registratie van medewerkers, verbruik van machines en apparaten afhankelijk van diverse klimaat- en projectomstandigheden. Binnen deze onregelmatigheden en onzekerheden voert Van Etten de administratie zo zeker mogelijk uit om de registraties voldoende te kunnen verwerken. De CO₂emissiefactoren van www.co2emissiefactoren.nl, zijn gebruikt om de gegevens van Van Etten om te rekenen naar het CO₂verbruik.

4.4. Analyse van het verbruik

Het CO₂ verbruik wordt voornamelijk beïnvloed door het vervoer per auto en de kosten van het draaiend materieel (denk aan hydraulische graafmachines, pompen, aggregaten, e.d.) en de middelen. Dit valt te verklaren uit het feit dat Van Etten een landelijk opererend bedrijf is, waarbij de medewerkers naar de projectlocaties moeten rijden. Het draaiend materieel en aggregaten verbruiken energie tijdens de werkzaamheden.

5. Stuurcyclus

Tijdens het lopende jaar wordt de CO₂ emissie inventaris bijgehouden door de administratie. De emissie inventaris geeft inzicht in het verbruik en levert informatie voor verbeterprojecten.

De verbetervoorstellen worden besproken binnen het managementteam en vastgelegd. De verbetervoorstellen worden vervolgens SMART geformuleerd en indien toepasbaar, uitgevoerd. De verkregen informatie wordt besproken binnen de organisatie tijdens werkbesprekingen. Het CO₂ programma wordt toegevoegd aan de interne uitbanning.

6. Overzicht reducerende maatregelen en acties

Binnen Van Etten zijn de bronnen die CO₂ uitstoot hebben onder andere:

- Brandstof verbruik van de dienstauto's;
 - Daar waar mogelijk wordt door Van Etten al gebruik gemaakt van een zo goed mogelijke energieklasserende auto's. De verwachting is dat er geen verbetering mogelijk is in het huidige beleid. Door de cursus 'het nieuwe rijden' die steeds meer medewerkers gevolgd hebben, kan er nog steeds een reductie van 0,5% worden bereikt. Dit geldt voor alle bestuurders.
 - De planning voor de uit te voeren werkzaamheden houdt rekening met de te rijden afstanden om onnodige brandstofverspilling en werktijd te voorkomen. De verwachting is dat er geen verbetering mogelijk is hoewel aandacht door de hele organisatie nodig blijft om het verslappen van de aandacht voor verspilling te voorkomen.
 - Het materieel is niet verder geïnventariseerd voor wat betreft het brandstofverbruik.
In de komende jaren zal het verbruik per machine inzichtelijker worden gemaakt zodat er gericht per machine actie kan worden ondernomen om de uitstoot te verminderen, denk aan vervangen, maatregelen bij de bron.
 - Er zijn diverse nieuwe investeringen gedaan waarbij sterk vervuilende middelen zijn ingeruild voor schonere exemplaren. Voorbeelden hiervan zijn o.a. de Kobelco rups graafmachine en een nieuwe Kubota graafmachine in plaats van twee oude (2003 en 2008) graafmachines. Voor 2018 staan er nog diverse 'omruilacties' gepland.
- Verbruikte elektriciteit KWh
 - Kantoorpersoneel wordt gestimuleerd om niet onnodig de verlichting aan te hebben. Hoewel inmiddels in Bergschenhoek is overgestapt op volledige Nederlandse Groene Stroom is ingekocht, en in Vlaardingen in 2018 overgestapt zal worden, wordt er verwacht van de medewerkers dat ook deze schone energie niet verspild zal worden. Bovendien zal er voorbeeldgedrag mee getoond worden.
- Verbruikt gas m³
 - Registratie vindt plaats.

Om de CO₂ uitstoot van deze bronnen te verminderen stelt Van Etten zich ten doel om jaarlijks een vermindering van de uitstoot te bewerkstelligen. Voor 2017 waren dit de volgende doelen:

- Maximaal 193 gram CO₂ per omgezette duizend euro uit te stoten; BEHAALD: 174 gr.
- Maximaal 35 ton CO₂ per FTE uit te stoten, NIET BEHAALD, te ambitieus gebleken.
- Daar waar mogelijk alle voertuigen aanschaffen met een energielabel A en van te voren, het verbruik van grond(verzet)voertuigen mee te wegen in de aanschaf. Elektrische auto's zijn niet in alle gevallen mogelijk vanwege de mindere trekkracht van elektrische auto's. Door deze maatregelen denken wij een reductie van 1% te realiseren. NIET MEETBAAR
- Bewustwording binnen de gehele organisatie om het brandstof verbruik met minimaal 1,0% te verminderen; NIET MEETBAAR
- In 2018 Nederlandse "Groene" stroom betrekken op beide kantoren waardoor een reductie ontstaat van ca. 2%, dit is tot op heden nog niet gerealiseerd doordat er nog

gezocht wordt naar het beste alternatief; NIET GEHEEL BEHAALD, vanaf juli 2017 wel in Bergschenhoek, Vlaardingen volgt in 2018.

- Voor 2017 is het doel om de uitstoot met 2% te verminderen tot 3572 ton CO₂ per jaar bij een gelijkblijvende omzet. BEHAALD: van 194 gram per omgezette euro naar 174 gram per omgezette euro.
- Doel voor 2017 was het verminderen van de uitstoot per FTE met 4% t.o.v. 2013, NIET BEHAALD, slechts 3%. Toch blijft de reeds eerder uitgezette lijn, namelijk 6,7% besparing in 2018 ten opzichte van 2013 (35 tonCO₂/FTE) staan.

Mogelijkheden voor de toekomst (2018) zijn er nog om de CO₂ uitstoot te reduceren. Van Etten wil niet direct alle mogelijkheden ten doel stellen maar de mogelijkheden voor het verminderen van de CO₂ reductie zo praktisch mogelijk houden. Enkele voorbeelden die te ontwikkelen zijn:

- Meer medewerkers de Cursus “nieuwe rijden” en “nieuwe draaien” laten volgen, geschatte besparing zal circa 0,5% zijn ten opzichte van het vorige jaar;
- Aandacht voor bandenspanning, geschatte besparing zal circa 0,25% ten opzichte van het vorige jaar zijn;
- Meer voertuigen aanschaffen met A-label, besparing is niet in te schatten, is namelijk afhankelijk van welk voertuig vervangen wordt;
- Investeren in schonere motoren, besparing is niet in te schatten, is namelijk afhankelijk van welk middel vervangen wordt.

In ieder geval streeft Van Etten er naar om in 2018:

- Maximaal 173 gram CO₂ per omgezette duizend euro uit te stoten;
- Maximaal 35 ton CO₂ per FTE uit te stoten.

Dit zal met name in scope 1 moeten gebeuren, door het brandstofgebruik tbv personenvervoer en materieel te verlagen. Daarnaast kan er nog een kleine besparing van circa 57 ton CO₂ tot stand komen door het gebruiken van Nederlandse Groene Stroom.

7. Energiereductie beleid en –doelstelling

De gegevens zijn tijdens het managementoverleg besproken. Bij personeelsbijeenkomsten is de prestatieladder uitgelegd. Er wordt zoveel als mogelijk gelet bij de planning en in de uitvoering om onnodige ritten met personen en materialen te voorkomen.

In de toekomst worden de doelstellingen aangepast aan de ontwikkelingen van de huidige doelstellingen en de ontwikkelingen van de markt en marktsegmenten zoals machines en middelen omdat daar veel energie verbruikt wordt.

7.1. Doelstellingen

In 2016 is de onderstaande prognose gesteld:

<u>Prognose voor 2017 ten opzichte van 2013:</u>			
	besparing	doelstelling	doelstelling
	in %		
Scope 1	4,00%	187,16 ton CO2 per € 1.000,= omzet	33,70 ton CO2 per FTE
Scope 2	6,00%	6,41 ton CO2 per € 1.000,= omzet	1,15 ton CO2 per FTE
		<u>193,57 ton CO2 per € 1.000,= omzet</u>	<u>34,85 ton CO2 per FTE</u>
<u>Prognose voor 2018 ten opzichte van 2013:</u>			
	besparing	doelstelling	doelstelling
	in %		
Scope 1	4,15%	186,87 ton CO2 per € 1.000,= omzet	33,65 ton CO2 per FTE
Scope 2	9,00%	6,20 ton CO2 per € 1.000,= omzet	1,12 ton CO2 per FTE
		<u>193,07 ton CO2 per € 1.000,= omzet</u>	<u>34,76 ton CO2 per FTE</u>
<u>Prognose voor 2019 ten opzichte van 2013:</u>			
	besparing	doelstelling	doelstelling
	in %		
Scope 1	4,20%	186,77 ton CO2 per € 1.000,= omzet	33,63 ton CO2 per FTE
Scope 2	9,60%	6,16 ton CO2 per € 1.000,= omzet	1,11 ton CO2 per FTE
		<u>192,93 ton CO2 per € 1.000,= omzet</u>	<u>34,74 ton CO2 per FTE</u>
<u>Prognose voor 2020 ten opzichte van 2013:</u>			
	besparing	nieuwe	nieuwe
	in %	doelstelling	doelstelling
Scope 1	4,25%	186,67 ton CO2 per € 1.000,= omzet	33,61 ton CO2 per FTE
Scope 2	9,70%	6,15 ton CO2 per € 1.000,= omzet	1,11 ton CO2 per FTE
		<u>192,83 ton CO2 per € 1.000,= omzet</u>	<u>34,72 ton CO2 per FTE</u>

Als we de prognose voor 2017 evalueren, komen we tot het volgende:

	besparing	doelstelling	doelstelling
	in %		
Scope 1	4,00%	187,16 ton CO2 per €1.000,= omzet BEHAALD:171,1	33,70 ton CO2 per FTE NIET BEHAALD 35,7
Scope 2	6,00%	6,41 ton CO2 per € 1.000,= omzet BEHAALD 3,2	1,15 ton CO2 per FTE BEHAALD: 0,7
		<u>193,57 ton CO2 per C 1.000,= omzet BEHAALD 174</u>	<u>34,85 ton CO2 per FTE NIET BEHAALD 36,4</u>

We zien dat enkele doelen ruim gehaald zijn, anderen zijn niet behaald in 2017. Toch zal onze prognose voor de komende jaren grotendeels blijven staan, juist door het wisselende karakter van de resultaten. Voor 2018 hebben we echter de doelstelling bijgesteld. We hebben namelijk nu in de eerste maanden van 2018 al de indruk dat de cijfers in dit jaar weer heel anders komen te liggen. In ieder geval streeft Van Etten er naar om in 2018:

- **Maximaal 173 gram CO₂ per omgezette duizend euro** uit te stoten;
- **Maximaal 35 ton CO₂ per FTE** uit te stoten.

7.2. Plan van aanpak

De verbeterprojecten voor energiebesparing en daarmee de CO₂ reductie zijn vastgesteld door de directie. Een succesvolle uitvoering van de verbeterprojecten moet leiden tot het behalen van de gestelde doelstellingen.

7.2.1. De plannen zijn:

- Intern bekend maken dat Van Etten het CO₂verbruik wil reduceren binnen de hele organisatie met de reductiedoelstellingen en het beleid.
- Interne rapportage met betrekking tot de voortgang van de doelstellingen.
- Interne communicatie over de CO₂ footprint scope 1 en 2 met reductiebeleid.
- Externe communicatie over CO₂ footprint via de website
- Opvragen van gegevens bij onderaannemers en waar mogelijk aansturen op het verminderen van het milieu.
- Blijvende aandacht voor de aanschaf en vervanging van energiezuinige voertuigen.
- Blijvende aandacht voor de planning van voertuig bewegingen en het combineren van transport.
- Nadere inventarisatie van het materieel om het brandstofverbruik te inventariseren.

De verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de doelstellingen ligt bij de directie en de KAM-coördinator van Van Etten.

7.2.2. Implementatie

Van Etten heeft de energiestromen in kaart gebracht door de energiestromen te registreren volgens de prestatieladder. De medewerkers zijn op de hoogte gebracht. De volgende stap is het vast stellen van energiestromen die door de inventarisatie verder uitgesplitst moeten worden. In de doelstellingen is dit opgenomen. Medewerkers wordt gevraagd om mee te werken en ideeën aan te leveren om de reductie te onderhouden en te verhogen.

8. Communicatie

Het CO₂ kwaliteitssysteem is geborgd in het KAM-beleid. Alle informatie betreffende de CO₂ footprint wordt bekend gemaakt via de door Van Etten toegepaste media die het beste past bij de belanghebbende. De directie is eindverantwoordelijk voor de verzamelde en gepresenteerde gegevens.

Belanghebbenden zijn:

Belanghebbende	Soort	Media
Medewerkers intern	Intern	Website, toolbox werkoverleg
Klanten opdrachtgevers	Extern	Website en Website DuurzaamCollectief
Onderaannemers leveranciers	Extern	Website en Website DuurzaamCollectief
Derden	Extern	Website en Website DuurzaamCollectief
Eindgebruikers	Extern	Ad-hoc en afhankelijk van de actie

Op de website wordt twee maal per jaar informatie verstrekt over het CO₂programma binnen Van Etten. De onderwerpen zijn:

- Beleidsverklaring samenvatting van de Carbon footprint
- Communicatie met nieuwsbrieven
- Verkregen certificaat

9. Participatie

9.1. Sector en keteninitiatieven

Van Etten is op de hoogte van sector en keteninitiatieven door het lezen van nieuwsbrieven en het regelmatig bestuderen van de website van de brancheorganisatie.

9.2. Sector en keteninitiatieven

In 2017 zal Van Etten nog uitgebreider analyseren wat de mogelijkheden zijn om preventief en bij projecten het CO₂ verbruik in beeld te brengen.

Namens Van Etten, heeft Eline Vermeer-Van Etten plaats genomen in een werkgroep CO₂-reductie van branchevereniging Cumela. In de bijeenkomsten van de werkgroep bespreken branchegenoten, adviseurs en auditoren de mogelijkheden om op praktische wijze tot verlaging van de CO₂-uitstoot te komen.

Sinds enige tijd maakt Van Etten deel uit van het DuurzaamCollectief. Duurzaam Collectief is het samenwerkingsverband van bedrijven die hun inspanningen op duurzaamheid willen laten zien door tot samenwerking en gezamenlijke verbetering te komen op het gebied van duurzaamheid, maatschappelijke betrokkenheid en milieu. Gezamenlijk zetten wij ons in om te komen tot het gebruik van waterstof, zonne- en windenergie als brandstof in plaats van de huidige brandstoffen.

10. Relatieve positie ten opzichte van sectorgenoten

Gezien al het voorgaande, beseffen wij ons dat wij zeker geen koploper zijn in vergelijking met onze sectorgenoten. Ondanks dat wij op vele vlakken de algemene ontwikkeling volgen, zien wij onszelf wel als middenmoter. Dit is met name omdat wij met ons aandeel in het DuurzaamCollectief proberen te komen tot echte noviteiten door, zodra dit technisch mogelijk is, zo snel mogelijk alternatieve brandstoffen te gaan gebruiken ter vervanging van diesel.

11. Bijlagen

EMVI criterium CO₂ ambitieniveau

criterium	Subcriterium	Aandachtspunt	Verwijzing
1a	Energieverbruik	Identificatie en analyse van te verwachten en werkelijke energiestromen van het project zal plaatsvinden	4
		Alle energiestromen van het bedrijf zijn aantoonbaar in kaart gebracht	4
1b	Energiereductie	De inschrijver zoekt aantoonbaar de mogelijkheden het energieverbruik te reduceren van het project.	4
		Bedrijf beschikt over een actueel energie audit verslag	Volledige verslag
1c	Communicatie	De inschrijver communiceert aantoonbaar intern op ad hoc basis over het energiereductie beleid van het project.	8
		De inschrijver communiceert aantoonbaar externe op ad hoc basis over het energiebeleid van het project.	8
1d	CO ₂ reductie initiatieven	De inschrijver toont aan op de hoogte te zijn van de sector en of keteninitiatieven op het gebied	9

		van CO ₂ reductie die relevant zijn voor het project	
		De inschrijver kent de sector en of keteninitiatieven op het gebied van CO ₂ reductie en hun relevantie voor het project	9
2a	Energieverbruik	Alle te verwachten en werkelijke energiestromen van het project worden kwalitatief in beeld gebracht	4
		De lijst is volledig en wordt gedurende de looptijd van het project aantoonbaar regelmatig opgevolgd en actueel gehouden.	4
		De inschrijver maakt een actueel energie audit verslag voor het project	Volledige verslag
2b	Energiereductie	De inschrijver formuleert een kwalitatief omschreven doelstelling om energie te reduceren en heeft maatregelen benoemd voor het project	6
		De inschrijver formuleert een omschreven doelstelling voor gebruik van alternatieve brandstoffen en of gebruik van groene stroom op het project	6
		De energie en reductiedoelstelling en de bijbehorende maatregelen worden gedocumenteerd, geïmplementeerd en gecommuniceerd aan alle werknemers van de inschrijver zover betrokken bij het project	2 8
		De reductiedoelstelling is onderschreven door hoger management	Volledige verslag
2c	Communicatie	De inschrijver communiceert structureel intern over het energiebeleid van het project. De communicatie omvat minimaal het energiebeleid en reductiedoelstelling van het project.	6 7 8
		De inschrijver realiseert inzake CO ₂ reductie een effectieve stuurcyclus met toegewezen verantwoordelijkheden voor het project	4
		De inschrijver zal de externe belanghebbenden identificeren voor het project	8
2d	Deelname aan initiatieven rond CO ₂ reductie	Bedrijf neemt actief deel aan minimaal één (sector of keten) initiatief op het gebied van CO ₂ reductie	9
		Bedrijf neemt beperkt actief deel in een sector of keteninitiatief dat in belangrijke mate verband houdt met de projectenportefeuille	9
3a	Energieverbruik	De inschrijver maakt een rapportage van de te verwachten scope 1&2 emissies van het gehele project en de uitgewerkt actuele emissie inventaris van het project conform iso 14064-1	4
3b	Energie reductie	De inschrijver formuleert een kwantitatieve reductie doelstelling voor scope 1&2 emissie van het project, uitgedrukt in absolute getallen of % ten opzichte van een referentie en binnen een bepaalde tijdstermijn en heeft een bijbehorend plan van aanpak opgesteld inclusief de te nemen maatregelen.	5 6.1

		Bedrijf heeft een energie management actieplan	Volledige verslag
3c	Communicatie	De inschrijver communiceert structureel intern en extern over de CO ² footprint, de kwantitatieve reductiedoelstellingen en de maatregelen in het project. De communicatie omvat minimaal het energiebeleid en de reductiedoelstellingen van het project, mogelijkheden voor individuele bijdrage, informatie betreffende het huidig energieverbruik en trends binnen het project	4 6 8 Website
		Het bedrijf beschikt over een gedocumenteerd intern en extern communicatieplan met vastgelegde taken en verantwoordelijkheden en wijze van communicatie voor het bedrijf en de projecten waarop CO ₂ gerelateerd gunningsvoordeel wordt behaald	2
3d	Keteninitiatieven	Bedrijf neemt actief deel aan minimaal één (sector of keten) initiatief op het gebied van CO ₂ reductie	9
		Bedrijf heeft hiervoor een budget vrijgemaakt	